

גליון פר' במדבר וגיליון חג השבועות

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דהסידר זוטשקא

פר' במדבר תשפ"א • גליון צ"ט

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרגן רבוה"ק ז"ע

נתינת התורה במדבר שיהא אחיזה בה בכל מצב

במדבר סיני (במדבר א. א.), התורה הק' ניתנה לישראל במדבר, כדי להורות לנו בזאת את הדרך ואת היסוד לקבלת התורה ושמירתה. כי לולא זאת, אפשר שיעלה האדם על דעתו, כי אע"פ שאנו מחוייבים לקיים את כל מה שקבלנו על עצמנו במעמד הר סיני, אולם כל זה הוא כאשר כל אחד נמצא איש תחת גפנו ותחת תאנתו בהשקט ובשלוה על מי מנוחות, ולא יחסר לו כל צרכו, אז בודאי מחוייב הוא לשמור ולקיים את כל דברי התורה"ק, אבל בהיות האדם נטרד ממנוחות ח"ו, ואין לו די מחסורו בכל עניניו הגשמיים או הרוחניים, שמא יאמר האדם שבאופן זה לא קבלנו לשמור ולקיים את כל דברי התורה"ק במסירות נפש. לזאת נתן לנו הבורא ב"ה את תורתו הקדושה במדבר סיני מקום ציה ושממה, להורות לנו שבכל מצב שהאדם שרוי, אפילו גלה ממקומו ואין לו מאומה, אעפ"כ קבלת התורה שרירה וקיימת. שהרי באופן זה דייקא קבלנו את התורה, וכמאמר הכתוב (דברים ט. ז) ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל שימיון.

ובעצם הדבר שהתורה ניתנה במדבר, נרש הכח שיוכל האדם בכל מעמד ומצב להתדבק בתוה"ק, והיכן שהוא רק נמצא בפניה הכי נידחת בעולם, יוכל להזכר בהשי"ת ולדבק לבו לעבודתו ית'.

ומטעם זה היו עשרת הדברות נקראים מכל צד, כדי שבכל צד ואופן שהאדם שרוי בו יראה לנגד עיניו את עשרת הדברות. ולא יעלה על לבו שבמקום זה ובאופן זה לא חלה עליו קבלת התורה.

(וסיפר רבינו בדרך צחות: פעם אחת נתבע בעל עגלה לדין תורה על שלא עמד בהתחייבות שלו מחמת קור ושלג, ויצא דינו לחובה. שאל הלה את הרב "מאיזה טעם דנתני, היכן כתוב כן", אמר לו הרב "כך כתוב בתורה", שאל הלה במרירות "באיזה חודש בשנה קבלנו את התורה", ענה הרב "בחודש סיון". נענה הלה ואמר "נו בודאי, בחודש סיון אין קור ואין גשם ושלג, לכן נכתב בה הדין כן, אילו ה' התורה ניתנת בחודשי הקור והשלג בודאי ה' הדין שונה". וסיים רבינו: להוציא מדעת השוטים שהתורה נתנה כפי מצב מסיים כל שהוא, נתנה התורה במדבר בפרשת דרכים להורות שבכל עת ובכל מצב דיני התורה שרידין וקיימים לעד ולנצח נצחים.

עוד הוסיף רבינו וסיפר: כאשר היינו בלאגע"ר ל"ע (בנת המלחמה האימונה), אמרתי לסובבים אותי, "הנה כאשר היינו שוכנים לבטח איש על מקומו, הרבה פעמים הצטדקנו על מיעוט עבודתנו בלימוד התורה ובקיום המצוות, ואמרנו שאין אנו יכולים כן, וחסר לנו זה וזה, וממילא אי אפשר לנו לצאת ידי חובתנו בשלימות. עכשיו למדו אותנו מן השמים שאנו יכולים הכל, ואין אנו צריכים מאומה". והולאי שזכור זאת תמיד, שלא להתבטל מן התורה ומן המצוות בשום טצדקי שבעולם.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

קבלת התורה ע"י ענוה ושפלות

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני (במדבר א. א.), ארו"ל (במדבר א. א.) כל מי שאינו משים עצמו כמדבר וכהפקר אינו יכול לקנות את החכמה והתורה, לכן נאמר במדבר סיני, עכ"ל. וכן אמרו רז"ל במס' עירובין (טז) אם משים עצמו כמדבר שהכל דשיין בו, תורה נתנה לו במתנה, שנאמר ומדבר מתנה.

דהנה התורה הוא קדושה אלוקית, ואין יכול לשכון אלא במקום של ענוה ושפלות רוח, כמו שאין הקב"ה שוכן אלא במקום של ענוה ושפלות רוח, דעל המתגאה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד. ולכן נמשלה התורה למים, מה מים מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימים אלא אצל ענוים ושפלי רוח.

מהנהג

נהלי אש בקצירת האומר

"לשאת את הראש"

שאו את ראש כל עדת בני ישראל (במדבר א. ג.) שכל בני ישראל יהיו בנשיאת ראש, ולא יהיו במרה שחורה מחמת שמכיר מיעוט מעשיו נגד הבורא ית"ש, יקבל על עצמו שלא ישוב עוד לכסלה, ויקיים מהיום והלאה התורה בשמחה, אזי יתכפר לו כל מה שחטא עד היום. (הרה"ק ר' מענדל' מרימנוב זיע"א)

ועיקר ההכנה לקבלת התורה בימי ספירת העומר, היא לקנות מדת ענוה ושפלות רוח, דמדמה זו כוללת את כל המדות הטובות, כדאיתא באגרת הרמב"ן. ו"עומר" (טז) האותיות והכולל בגמט' "עניו מאד מכל האדם". שמישה רבינו זכה לקבל תורה מסיני בזכות שה' עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה. ולזה ישאף כל אדם בימי ההכנה ליום קבלת תורה מסיני, שיהי לו נגיעה ושייכות למדתו של משה רבינו ע"ה.

והנה "במדבר" עם המילים בגמט' "כולם יחד בענוה", כי בזכות שעשו עצמן הפקר כמדבר, וקנו בנפשם מדת ענוה ושפלות רוח, ע"ז זכו להיות באחדות כאיש אחד בלב אחד. וכן "במדבר סיני" בגמט' "בשלום" דכפי האמור, מדת השפלות מביאה למדת האחדות והשלום, וגדול השלום שכל התורה לא נתנה אלא בשביל השלום, שנאמר ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום.

ואיתא במדרש (טז) דהתורה נתנה בג' דברים, באש, במים ובמדבר. והרמז בזה, דהנה "באש במים במדבר" בגמט' (ט"ה) "ענוים ושפלים", כי נתינת התורה ה' באופן של ביטול הישות "באש ובמים ובמדבר", וזכו אז ישראל למדת ענוה ושפלות רוח, ע"ז תתקיים בהם התורה"ק. **ולכן ניתנה התורה בענין ובקולות וברקים.** ד"ע"ן ק'ולות ב'רקים", ר"ת "עקב", רמז למדת הענוה שהכל ה' לתכלית שיבאו בני ישראל להתבטלות ולענוה ושפלות רוח. דלא נבראו רעמים אלא לפשט עקמימות שבלב, ואין לך עקמימות יותר ממדת הגאווה.

(כ"ק מרגן רבוה"ק ז"ע)

פלאות התורה מאוצרותיו של
הנה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

חלוקי הנחל

"והיה מספר בני ישראל כחול הים"

העניין הפנימי של מפקד בני"ו ועניין הדגלים

טעם מניין בני"ו בא' אייר

הקשו הראשונים, בשלמא מנין בני"ו בפ' פנחס מובן שנצרך, כיון שהיה קודם חלוקת הארץ לשבטים והיו צריכים לדעת מניין כל שבט כדי להתאים חלקי הארץ לשבטים. אבל כאן בפר' במדבר מה העניין למנות ולספור את בני"ו?

ואמנם בילקוט מעם לועז מביא מהזרע ברח טעם פשוט ע"פ דברי הגמ' בחולין (פ"ח ע"ג) שאין המזיקין שולטים בדבר שהוא מנוי וספורה, ועל כן כיון שהיו בני"ו במדבר מקום נחש שרף ועקרב - מקום חניית המזיקין והחיצונים כמובא בזה"ק, ע"כ מנו את בני"ו שלא ישלטו בהם המזיקין. אבל זה לא מובן כל צורכו, שהרי מנין זה של פרשתנו היה המנין השלישי. פעם ראשונה מובא בפ' בא שכאשר נסעו מרעמסס לסוכות היו שש מאות אלף הגברים מלבד מטף, ומובא בראשונים שביום א' דפסח היה המנין הראשון. הפעם השניה מובא בפ' פקודי שלמחרת יוה"כ שלאחר מעשה העגל הקהילים משה רבינו, וע"ז שהביאו מחצית השקל לתרומת האדנים נספרו אז בני"ו. וא"כ מה ענין המנין השלישי בא' אייר בשנה השנית לצאתם כאשר כבר נמנו בני"ו אשרי שבעה חודשים מקודם.

ואמנם גם האבן עזרא מפרש שכיון שהיו צריכים אח"כ בכ' אייר להתחיל את המסעות, לכן בא' באייר התחילו למנותם ולסדרם לפי דגלים שיסעו ויחנו ע"פ אותו סדר. אבל ברמב"ן מקשה עליו, דמה צורך יש במנין בני"ו אם רוצים לסדרם ע"פ דגלים, וכי מה משנה כמה יהיה מספרם סביב כל דגל.

עניין הדגלים שיש לכ"א תפקיד מיוחד

ולהבין טעם מניין זה השלישי וכן שייכותו לענין הדגלים. מובא במדרש רבה (ג. ז) שקדושת ומעלת הדגלים זה היא הקדושה מה שיכולים בני"ו להגיע מכל הקדושות, אפילו יותר מקדושת המשכן. ומובא במד"ר (ג. ז) שבזמן קבה"ת כאשר היתה התגלות ה' על הר סיני וירדו פמליא של מעלה, ראו בני"ו שמסודרים המלאכים ע"פ דגלים ונתאוו ג"כ לדגלים, כמו אותם עשרים ושנים אלף מלאכים, וחיבה גדולה חיבבן הקב"ה, שעשאם בדגלים כמלאכי השרת!

ובשל"ה הק' (במדבר - תורה אור אות י"ח) מאריך להסביר את הענין מה שנתאוו בני"ו בזה. ובפרי צדיק (במדבר) אומר שזה נובע שכל מלאך מצוין בקדושה בפני עצמו, ורק לענין זה נברא. וכמאמרם ז"ל בב"ר (ג. ז) אין מלאך אחד עושה שני שליחויות, שלכל

המשך בעמוד ב' <<<

"באש במים ובמדבר"

ובזה מובן ביותר מה שאמר הרה"ק הבית אהרן מקארלין דהלומד קודם התפילה בימות החול זוכה להרגיש טעם גן עדן התחתון, והלומד קודם התפילה בשבת קודש זוכה לטעם גן עדן העליון, כי ע"י הדביקות בתורה בזמן מזוהר כ"כ, בשבת, זוכה לנועם ה' ולנהר היוצא מעדן.

זכות גדולה ניתנה לנו בכך שאנו רשאים לעסוק בדברי תורה שאותיותיה הם שמותיו של הקב"ה וע"י הלימוד אנו זוכים שתהא "שכינה נגדו", וכדאיתא במדרש בפרשתנו (פ"ב פ"א) עה"פ "איש על דגלו", ר' יהודה אומר הביאני אל בית היין, למרתף הגדול של יין, זה סיני מלך באצבע היה נהרג, כי אין זה כבוד המלך שמצביעין על פניו. אבל בענין התורה שהיא משמותיו של הקב"ה, (הקב"ה הניס את עצמו ככבוד בתורה), ואפ"ה התינוקות הולכין לבית המדרש ומראים את האזכרות באצבע, אמר האלוקים "ודגלו עלי אהבה", וגודלו עלי אהבה, פי' דרשינן מ"דגלו" - אגודלו היינו אצבעו שיכול כל העוסק בתורה להצביע באצבעו על התורה, כי הקב"ה ברוב אהבתו אותנו נתן לנו זכות זו לעסוק בתורה ולדבקה בו.

ועוד איתא שם במדרש "ר' יששכר אומר ודגלו עלי אהבה, אפילו אדם יושב ועוסק בתורה ומדלג מהלכה להלכה ומפסוק לפסוק, אמר הקב"ה חביב הוא עלי, ודגלו עלי אהבה, ודלוגו עלי אהבה. ואפשר לרמז בזה, לענין הזמן הזה, אשר אנו עומדים בשבוע האחרון של ימי הספירה, וכאשר מתבוננים על קוצר המעשים בימי הספירה, בושח תכסה פנינו. אמנם יש לנו להתחוק לכה"פ עתה, ואע"פ שזהו דילוג על סדר העבודה של ימי הספירה, הרי "דילוגו עלי אהבה", והקב"ה באהבתו אותנו נותן לנו היכולת לדלג ולהתחיל מכאן והלאה. ויש לרמז זאת במה ש"דלוגו" בגימט' מ"ט, פי' שאפשר לתקן את מ"ט ימי הספירה אפ"י ע"י דילוג, שלכה"פ מכאן והלאה יתקן את מעשיו, וכדאיתא מהרה"ק המגיד מקאזניץ בעבודת ישראל (יקר מ"פ, ליקוטים) עה"פ (ויקרא ג' טז) "עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום", דאם עדיין לא תיקן האדם את מידותיו בימי הספירה אל לו ליפול ברוחו לחילה ולהתיישב מלזכר מידותיו, אלא "עד ממחרת השבת השביעית", אפ"י ביום האחרון של הספירה "תספרו חמישים יום" הרי ביכולתו להאיר את כל החמישים יום, ע"י שיזכר ויתקן את עצמו. ויה"ר שזנכה להיות דבקים בהש"ת ע"י תענוגים רוחניים של שבת קודש ושל לימוד התורה הקדושה, ושזנכה לביאת גוא"צ בב"א.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (במדבר א, א), בשם משמואל בפרשתן (עמ' מא) הביא דברי המדרש (פ"א) "בג' דברים ניתנה התורה באש ובמים ובמדבר". ופי', והכוונה היא שיש בכל אדם ג' כוחות של אש מים ומדבר. 'אש' היא האש הבערת בלב ישראל להש"ת "רשפי אש", 'מים' זה מקור התענוג ורומז על אהבת ה' ותענוג רוחני בחי' "אהבה בתענוגים". ו'מדבר' זה כח הביטול שהאדם מפקיר עצמו כמדבר ומבטל את כל רצונותיו בכדי לקנות את חכמת התורה. והם ג' דברים שצריך האדם בכדי לדבוק בתורה ולהתענג בדברי התורה.

ואבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב היו כנגד מידות אלו, אברהם כנגד כח המים הרומז לתענוג בעבודת ה' ואהבה להש"ת בחי' חסד, יצחק כנגד כח האש הרומז לרשפי אש ולעבודת ה' בהתלהבות, ויעקב כנגד כח המדבר שהיה איש תם יושב אוהלים הרומז לאדם המפקיר את עצמו כמדבר. וכן בשבת קודש מצינו דהג' זמנים של שבת הם בג' בחינות אלו, "מעלי שבתא" היא בחינת אש והתלהבות, ולכן אמרו בגמ' (ב"ק ג:) הרץ בערב שבת והזיק פטור מפני שרץ ברשות, כי כל הבריאה כולה מתלהבת לקראת שבת מלכתא הקריבה ובאה, וכולם מקבלים השבת בשירות ותשבחות. וכן איתא מהאריז"ל דסעודת הלילה היא מדת יצחק כנ"ל. ו"צפרא דשבתא" היא בחינת מים בתענוג רוחני ואהבת הש"ת במנוחת הדעת, והוא מדתו של אברהם. ועת "רעוא דרעיון" היא בחינת מדבר, שמבטל כל רצונותיו - הרעיון שלו, מפני רצון הש"ת, וכל תענוגי העולם הם חפקר בעיניו לעומת עריבות ומתיקות דביקות הש"ת.

וכמו שבשבת זוכין לקרבת אלוקים בתענוג עליון, כי שבת שמא דקודשא ב"ה, ולא זזה בה שכינה מיישראל, כן צ"ל בעסק התורה שהיא ג"כ שמותיו של הקב"ה, והיושב ושונה שכינה נגדו, ויש יהודים שבעת עסקם בתורה מרגישים את אותו טעם שהם מרגישים בשבת, ובשבת הם מרגישים את הטעם הערב של לימוד התורה. וכמו שאמר הרה"ק ר' מוטל סלונים שבעת שהוא עוסק בלימוד דברי הרמב"ם הרי הוא מרגיש את אותו טעם ערב שהוא מרגיש בעת אמירת 'נשמת'. אמנם לנו אין השגה בזה, אבל הוא שהיה בר הכי ואמר כן מוכיח שכדאי לנו להכין עצמינו לשבת קודש כדבעי ברשפי אש ובאהבה גדולה ובביטול גמור ובלימוד התורה, ועי"ז נזכה למתיקות ועריבות בעבודת ה'. ועל אחת כמה וכמה מי שיושב ועוסק בתורה בשבת קודש, שצריך להרגיש נעם עריבות וידידות עד אין שיעור.

אחד מהמלאכים יש תפקיד מוגדר. ובעת תורה ל' ירוחם ממיר מוסיף שלכן ג"כ אין לשום מלאך אותו השם שיש לשני, כיון שאין שני מלאכים באותו תפקיד, ולכן לא שייך ביניהם קנאה ושנאה ותחרות, שאף א' לא נוגע בשל השני, וע"כ כולם נותנים באהבה רשות זה לזה.

ולזה השתקקו והתאוו בני"א יהיה מוגדר לו תפקידו ודרך העבודה המיוחדת אך ורק לו לפי שורש נשמתו הפרטית, ולפי מה ששייך לשורש משפחתו ולשורש שבטו, ולעבודתו בתוך העבודה הכללית של כל כלי"י.

וכדי להגיע שבנ"י יהיו בשיא שלימות קומתן כמלאכי השרת היו צריכים להכנה של המניין והמפקד של בני ישראל, שנראה בזה עניינים גבוהים.

גילוי פנימיות נפשם וכל לגוליהם ע"י המפקד

דבמשכיל לדוד אומר שגם שנים עשר הנשיאים היו צריכים לעמוד שם בעת המפקד, כמובא בפסוק "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר ניקבו בשמות", ופירש"י את שנים עשר הנשיאים הללו אשר נקבו לו היו בשמות.

ודברים מופלאים שהשיגו בני"ע ע"י המפקד. דהמגלה עמוקות בפ' ואתחנן (אופן י"א) אומר שמצד מידת החסד של הקב"ה, כדי שכל יהודי יוכל לתקן מה שקלקל על האדמה, עשה הקב"ה את ענין גילגולי הנשמות. ולכן "גלגול" בגימט' "חסד". ומחדש, שמה שידוע שענין גלגול הוא רק ג"פ, כפי שרמזו באיוב (כג, כט) "הן כל אלה יפעל א-ל פעמיים שלוש עם גבר", זה רק כשכאשר חזר בגלגול לא זכה לתקן מה שצריך, אזי כדי שלא יוכל לקלקל הרבה הוא הגלגול רק ג' פעמים. אבל אם כשנתגלגל האדם עושה רצון הש"ת, אזי עושה עמו הבורא חסד נוסף ויכול לחזור בגלגול עד אלף פעמים. וכמו שכתוב בזוה"ק פ' יתרו (צ"א ע"ג) עה"פ "ועושה חסד לאלפים לאוהביו ולשומרי מצוותיו" (שהרי חסד בגימט' גלגול כנ"ל).

ואומר הרמ"ע מפאנו בעשרה מאמרות (אמרו אם כל חי סיפן ג) שמה שכתוב בתורה "כל זכר לגלגלות", הכוונה שמרע"ה ידע וראה כמה פעמים נתגלגל כל אחד מיישראל, ואיזה נשמות יהיה לו בבחינת עיבור נשמה. שכידוע בזוה"ק ובאריז"ל שאפשר לקבל נשמות של צדיקים שיהיה לעזר.

ולא רק שידע משה רבינו מה עתיד להיות הגילגול של כל אחד ואת בחינת העיבור נשמה מה שנצרך לו לעתיד, אלא ע"פ הרמב"ן ידע מרע"ה בזמן המפקד לוד שורש נשמתו העליונה של היהודי ושורש נשמת אביו, וכך קיבל כל יהודי את סוד עבודתו ותפקידו במיוחד בפני עצמו, ואת כוחותיו מצד עצמו ומצד אביו, ומצד משפחות הנשמות שבאות בעיבור נשמתו.

ולזה מובן מדוע המניין היה לפני סדר הדגלים, שהמפקד גילה לכ"א את שורש נשמתו ויעודו, ועי"ז זכו ישראל למדרגת "יוצאי צבא לצבאותם", פירוש שנמשלו למלאכים ולצבא השמים שלכ"א יש תפקיד מיוחד.

השלמת המספר להשראת השכינה בא' אייר

ונוסיף בזה חידוש נורא נוראות שמוכר בדרשות מהרי"ט בן המבי"ט בפ' במדבר, מעין החידוש של התבואות שור בספרו בכור שור על הש"ס, שביבמות (ס"ט ע"א) איתא שכדי שיהיה השראת השכינה בשלימות על בני"א נאמר בגמ' שאין השכינה שורה בישראל אלא כשיש בהם לכה"פ כ"ב אלף! שנאמר "ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל", שני רבבות, ואלפיים מיישראל. וכותב המהרש"א שזה מספרם של שבת לוי שהם היו הכלי למחנה שכינה בזה ששרתה עליהם השכינה!

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

אפי' הפחותים מתעלים ע"י התורה

וידבר ד' אל משה במדבר סיני וגו' (במדבר א, א). זה מורה לנו על קדושת התורה, שהולכת ממקום גבוה למקום נמוך, כי אפילו השפל שבשפלים יוכל לבוא לעבודת ד' ע"י התורה, ולזה בא לנו הכתוב לומר שדיבורו ית' היה במדבר, שהוא מקום פחות מאוד ומקום תוקף הקליפות כמ"ש נחש שרף ועקרב וצימאון אשר אין מים וגו', לא מקום זרע ותאנה וגפן וגו', ועכ"ז במקום הגרוע והפחות הזה, שם ה' דיבורו ית' ושם ה' משכן השכינה הקדושה ואהל מועד. כי זאת הוא השלימות התורה שתוכל להתפשט לכ"מ שפלים ועומקים ולהעלות כל הבחינות, אפי' הפחותים מתעלים ע"י התורה.ק.

(זרע קדש)

רמז ליתן הרבה צדקה לעניים

לבנימין אבידן בן גדעני (במדבר א, סג). הנה האור החיים הקדוש כתב על שמות כל הנשיאים שבפרשת נשא בדרך רמז. וגם אני שמעתי בשם הצדיק הרב מסאוראן שהיה מוכיח לעשירים בסעודת הנשיאים, שהיה נשיא אבידן

בן גדעני, ואמר הכי, אבי - הוא אבי שבשמים, דן - הוא משפט, ואומר לעשירים, בן - מלשון התבוננות, גד - לשון מזל, עני - פירוש, ליתן הרבה צדקה לעניים.

(אמרי פנחס)

משה ואהרן ידעו למנות המלאכים שנבראו מן מצוות בני

תפקודו אותם לצבאותם אתה ואהרן (במדבר א, ג). הנ"ל במה שמצינו שהקפיד הקב"ה בכמה מקומות שלא לספור את בני"א וכאן צוה למנותם. אמנם במאמת הוא מן הנמנע למנות את ישראל כי מצינו בכמה מקומות שצדיק אחד שקול כנגד כמה אלפים מנבי"א וכו', אך גדולי הדור כמשה ואהרן הם ידעו למנותם, כי הכירו במעלות כ"א, אם נתעורר לבו להטותו לטובה, לשוב בתשובה ולעשות רצון הבוה"ה, אזי תיכף הוא שקול כנגד כמה אלפים. כמ"ש חונה מלאך ד' סביב ליראיו, ומכל מצוה ומצוה שהאדם עושה בשלימות נברא ממנה מלאך, וכו', וז"ש תפקודו אותם אתה ואהרן כל יוצאי צבא וגו' הם צבא מיום, המלאכים שנבראו מן המצוות. (תפארת שלמה)

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

הלכות חג השבועות (א)

ערב שבועות

הקזת דם: יש ליהזר ביותר שלא להקיז דם, או להתרים דם, או לעשות ניתוח ביום זה. לפי שביום שבועות קודם מ"ת יצא רוח ששמו טבוח, שאם לא יקבלו ישראל את התורה היה טובח בהם, לכן יש סכנה לדורות להקיז דם בער"ש. (שו"ע אור"ח סוסי" תס"ח ועפ"ז יש להתעורר לקבל התורה מחדש אע"פ שקבלנו כבר במעמד הר סיני, שהרי אפי' הסכנה שהיה אז מתחש כלל שנה ומיהה טובה מחובה, מחצה"ש, הליכ"ש יע"ש ע"ח). וטוב לימנע גם מבדיקת דם כשאין צורך. אבל כשיש אפי' ספק סכנה לא ימנע מזה, וכמו"כ בלילה אין חשש.

תספורת: מצווה לגלח בערב יו"ט כדי שלא יכנס ליו"ט כשהוא מנוול (שו"ע תקל"א). ע"פ קבלת האריז"ל אין להסתפר עד ערב חג השבועות, אף לנוהגים ע"פ האריז"ל יש מקילין להסתפר בליל ערב שבועות (פקודת אליעזר), ויש מחמירין שדוקא בערב שבועות.

מנהג שטיחת עשבים

מנהג ישראל לשטוח עשבים בחג השבועות בביהכנ"ס ובבתים זכר לשמחת מתן תורה שגדלו עשבים וקישטו הר סיני (רמ"א). נביא כאן כמה הלכות בענין זה,

1) יש ליהזר שלא לקצוץ אילן מאכל, ואפי' לקצוץ רק ענפים להרבה פוסקים יש בזה איסור תורה, ואין מקילין לצורך מנהג בעלמא (שו"ע"ה"ר שמהג"ה).

2) וכמו"כ יש להזהיר לילדים שמלקטים עשבים ופרחים מכל מיני מקומות, שלא לקצוץ מגינות פרטיות, אלא ממקומות ציבוריים.

3) פרחים ושושנים טריים שעליהן לא נפתחו עדיין (ברוך כלל כל הפרחים הנמכרים ערב שבועות לא נפתחו), אסור לשימם לתוך כלי עם מים ביו"ט (אור"ח של"ו י"א).

4) כל הפרחים וכיו"ב שנקצץ לכבוד יו"ט ע"מ לקטש הבית אינם מוקצה, ואם נפלו מותר להחזיקו, דהרי הכינם לכן (מ"א תצ"ח). ואפי' הניחם במקום קבוע מותר לטלטל.

5) פרחים ושושנים המונחים בתוך כלי עם מים מותר לטלטל ממקום למקום, והרוצה להחמיר יטלטלם בנחת באופן שלא יתנדנד המים למעלה. (ש"ש"פ)

6) עציץ גילי שיש בתוכו עפר וגדל שם וורדים, יש מתירים לטלטל בבית (תה"ד של"ו). ונכון להחמיר בזה (פמ"ג).

7) לענין ברכת הריח על הפרחים שמפיצים ריח, כמבואר ביעב"ץ שמרבים בהני פרחים המריחים, וכ' בכה"ח (סק"ה) ע"פ המאמר חז"ל שכל דיבור שיצא מהקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים, יש לחלק, דאם קנהו לנוי ולקישוט לבד, אף שמגיע אליו הריח אינו מברך עליו, אך באופן שקנהו שיפיץ ריח בחדר יש לו לברך (נצרך לברר אם זה ע"ז או עשב לידע איזה ברכה לברך עליו).

הדלקת נרות

1) יש מחלוקת בפוסקים אי מדליקין קודם הברכה כמו בשבת, או שמברכין קודם (בה"ל סי' רס"ג) וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו. עכ"פ אלו שמדליקין בלילה לפני הסעודה כ' במט"א דלכו"ע מברכין מקודם, לכן יש ליהזר להכין האש מקודם ולהדליק מקודם שלא יהא הפסק גדול בין הברכה להמצווה. אבל ברכת שהחיינו אין מברכין עד לאחר הדלקה מחשש הפסק (שו"ת פרי השדה ח"ג ק"ט).

2) יש ליהזר שלא להדליק מנרות יו"ט תשמיש חול כגון סיגריה, מפני שהוקצה למצוותו. אך לבישול וכד' מותר, כי נרות יו"ט נתקן בעיקרו לכל צרכי יו"ט (ש"ש"כ פמ"ד הע' ל"ה).

3) נשים הנוהגות להדליק נרות יו"ט מבעו"י מדליקות מבעו"י גם בחג שבועות. ואין לחוש משום תמימות (הליכ"ש יע"ש).

ברכת התורה

1) הישן שינת קבע בער"ש: נחלקו הפוסקים (ר"ת ורא"ש סמ"ח) האם הישן ביום שינת קבע הוי הפסק וצריך לברך שוב ברכה"ת. ושורש מחלוקתן תלוי האם ברכה"ת אזלינן לפי היום או היסח הדעת. וי"א דבערב שבועות לכו"ע לא הוי הפסק, היות והוא ישן לחזק חושיו שיוכל ללמוד בדעה צלולה (השיב משה סי' ב). והנכון שיכוין בברכת 'אהבת עולם' שבתפילת ערבית לצאת בזה חובת ברכת התורה. אך צריך שיכוין שיעלה לו רק עד עלוה"ש, (דאל"כ לא יוכל לקיים עצה של הגר"א ונדלה"ן). וילמוד קצת תיכף אחר התפילה, ואין צריך למנוע מללמוד לפני תפ"ע.

2) הנעור כל הלילה: י"א שלכתחילה יזהר לשמוע מאחר ולצאת ולכוין ג"כ להוציא, ויאמר אח"כ איזה פסוקים בכדי שיהא נחשב ללימוד, או שיכוין באהבה רבה שבשחרית לצאת יד"ח ברכה"ת וילמד מעט תיכף אחר התפילה (מ"א ומ"ב שם). וי"א שאם אין לו ממי לשמוע יברך בעצמו (שו"ע"ה"ר שם). ויש פוסקים ג' עצות שיוכל לברך בעצמו לכו"ע 1) עצת רעק"א (מ"ב סק"ה) א"ם ישן בעריו"ט לפחות חצי שעה במטותו, דזה מהני עכ"פ שלמחרתו ויכל לברך אף שניעור כל הלילה. 2) עצת הקדן לדוד (ס' מ"ב) שבעריו"ט בבוקר כשיברך ברכה"ת יכוין להדיא שאינו פוטר אלא עד למחרת. 3) עצת הארץ צבי והמהרש"ג (ס"ב) דאם ישן בשבועות בבוקר לאחר עלוה"ש שינת קבע (לפחות חצי שעה) ועל מטותו, יוכל בקומו לברך ברכה"ת לכו"ע בציוהו הדיעות דגם על שינת קבע של יום מברכין. ועצה זו עדיפא כדי לצאת את שיטות האלו דגם לאחר שינת היום מברכים.

הדליק את האור באזעקה, האם צריך לשלם?

ביום שלישי בשעה 8:50 בערב, היתה אזעקה בבני ברק. אדם היה ברחוב, וכיון שפחד להשאיר ברחוב בזמן האזעקה, נכנס לבניין מגורים שם היה מקלט. המקום היה חשוך והלה הדליק את האור.

לאחר שוך האזעקה כיבה את האור והלך. כעת הוא מסתפק האם הוא צריך לחזור לבניין, ולבקש את מחילת השכנים על הדלקת האור שהדליק בלי רשות, או יאמר שדי בשליחת כמה שקלים לוועד הבית, ללא בקשת מחילה, או שמא אין צריך בכלל לבקש מחילה?

תשובה לשאלות של שבוע שעבר

לגבי המשך הנידון אם אכל סעודה ולא שתה, ולא שבע, ולאחר מכן אכל מזונות ושתה, ושבע אם צריך לברך שוב ברכת המזון.

יש כאן שני נדונים: א. משום שבסעודה הראשונה לא שתה, והיה צמא, ועכשיו שתה, וכתב הרמ"א (אור"ח סימן קצ"ו ס"ד) "י"א שאינו חייב לברך מדאורייתא אם לא שתה, והוא תאב לשתות". ולפי זה ברכת המזון הראשונה היתה מדרבנן כיון שלא שתה. אמנם שיטה זו היא דעת המרדכי ש"ושבעת" הכוונה לשתיה, אבל אין ההלכה כן, ואמנם לכתחילה בוודאי שיש להקפיד על כך, כיון שהובא להלכה, אבל אין זה מעכב.

ב. לגבי השאלה השניה שלא שבע, ועכשיו שבע אבל לא על ידי פת, בספק זה נסתפק בעל האמרי אמת מגור (מכתבי תורה נדמ"ח ל'), וכתב "נסתפקתי אם אכל כזית ולא שבע, ובירך ברכת המזון, ולאחר מכן אכל ירקות ותבלין, וזה השלים לו לכדי שביעה, אם יצטרף זה לזה, והברכת המזון שהיה באמצע אינו מועיל לפרטו מהחייב דאורייתא שיש לו כעת".

והשיב לו השפת אמת (שם מהב"ד) שלפי דעתו פטור מלברך כי התורה לא חייבה ברכת המזון בפחות מכדי שביעה, אבל רשות הוא, לכן החמירו על עצמן לברך בכזית ובכביצה, והיא ברכה גם מן התורה. הרי שחידש לנו השפת אמת חידוש גדול, שגם ברכת המזון פחות מכדי שביעה, מקיים מצוה דאורייתא, אבל אין בזה חיוב.

אמנם מדברי הביאור הלכה (סימן קפ"ג) שכתב שאם בירך ברכת המזון, ואכל עוד כזית והשלים לכדי שביעה שצריך לברך שוב, משמע שסובר שברכת המזון הוא דרבנן, ולכן צריך לחזור ולברך.

אמנם יש לצרף בזה מה שכתב הפמ"ג (א"א שם סק"ח) שעיקר השביעה צריכה להיות מפת, ובביאור הלכה (שם) כתב שהוא הדין דבר שבא ללפת את הפת. אבל בענייננו, ששבע מדברים שאינם באים ללפת את הפת, אינו מצטרף לכדי שביעה, ולכן אין צריך לחזור ולברך.

ולגבי השאלה אם לברך ברכת דיין האמת על צרת הכלל, יעוין בביאור הלכה (אור"ח סימן רכ"ב ס"ה ד"ה דיון) שאין שייך לברך אלא על דבר שניתן לו, ונתקלקל או נאבד ממנו, או שהחמיץ יינו, שדרך בני אדם להצטער בו.

ובמשנה ברורה (סימן רכ"ג סק"ח) כתב, שעל אדם כשר שמת, העולם נוהגין לברך בלא שם ומלכות ואינו נכון. ועל כל פנים על תלמיד חכם שמת שצריך להתאונן ולהתמרמר על זה, וכן על קרוביו שחייב להתאבל עליהם, ודאי יזכור הברכה בשם ומלכות.

נמצא שאם נגרום לו הפסד ממון, או שנפטר אחד מקרוביו שחייב להתאבל עליהם, צריך לברך ברכת "דיין האמת", וכן נוהגים. ועל תלמיד חכם שמת, צריך לברך בשם ומלכות. אבל למעשה כתב בהליכות שלמה (פמ"ג הערה מ) שנוהגים לברך רק על רבו מובהק. על אדם כשר שמת, מעיקר הדין היה צריך לברך בשם ומלכות, אבל העולם נוהגים לברך בלא שם ומלכות.

אבל על שאר שמועות רעות שאינן קשורות אליו ישירות, לא מצאנו שצריך לברך דיין האמת בשם ומלכות.

לגבי צרה גדולה של הרבה אנשים שמתו יחד ל"ע, שהצער על שמועה הזו היא גדולה מאד והיא מרעידה את לבבות כל בני ישראל, מצינו לגבי קריעה שיש לקרוע, שכתב בשו"ע (י"ד סימן שם ס"ו) "קורעין על שמועות רעות, כגון שנקבצו רוב הצבור למלחמה ושמעו שנגפנו לפני אויביהם, אפילו לא נהרגו אלא המיעוט מהם. וה"ה אם הלכו בשבי". ולכאורה הוא הדין לגבי ברכת דיין האמת, שצריך לברך.

הרי שלמרות שרק מיעוט אנשים נהרגו, מכל מקום קורע ומברך. אמנם שם הוא מטעם אחר, משום שהם הלכו בשליחותם של עם ישראל, וזה גם דבר הנוגע לו בפרטות, וגם מסכן את חיינו. ומה שהפוסקים נתנו רק ציוור זה, משמע שאם נגפו חלק מעם ישראל, ולא הלכו למלחמה בשליחות הכלל, אין לזה דרגה של קריעה על שמועות רעות, והוא הדין לגבי ברכת דיין האמת.

ולכן במקרה שלנו שנתבשרו בשורה כל כך רעה, אין מברכים בשם ומלכות. אבל בוודאי שיש לברך בלא שם ומלכות, וכפי מנהג העולם, בשמייעת בשורה רעה, שמברך "ברוך דיין האמת".

ניתן לשלוח תשובות לשאלות, לפקס 02-5812753 ולדא"ל a66136133@gmail.com ובתיבת המערכת, תשובות מתומצתות בכתב ברור וקריא

שפע קודש לנפש, רוח, ונשמה

לדברי תורה, ו'נשמה' לדביקות בתפילה להשי"ת".

"אם כן, האם אכן לא שייך אצלם את הבחינה של 'נפש', של עונג שבת לאכול ולשתות, לענג את היום כדבעי?! שואל ומוסיף שלמה חיים להתפלא - כלא מאמין. "לא ולא, שלמה חיים. הרי הנפש, עינוגה ושמתה הינם בדברי מטעמים, ורק על ידי מילוי רצונה אפשר להשלים את בחינת ה'שבת לכם' ולהשלים המוחין שלה שהם חיה יחידה בשלימות. והרי בשבת צריך האדם לשמח את גופו בדבר השייך לו שהוא אכילה ושתיה".

והיחוד גדול אומר לך, שמחדש לנו רבינו, שאף בעולם הבא, ישנם עינוגים השייכים לנפש ועינוגים השייכים לרוח ונשמה, ואפילו לעתיד לבא. שהרי השבת נמשלה לעולם הבא, אף אז יהיה תענוג עילאי נפרד, לנפש וגוף, אשר כמובן הגוף לא יהיה גוף במובן שלנו. אשר ידועה האמרה על הר"ת של "גוף" גוף ו'יל פרעסן וכו', אלא גופים קדושים כדוגמת משה רבינו ואליהו הנביא אשר 'הזינו' את גופם בתענוגים רוחניים. וכן כתוב ברבינו בחיי, שהיות שאין הקב"ה מקפח שכן המסגף עצמו בעולם הזה, יזכה אף ל'הנאת גוף ונפש' לעתיד לבא, וכדוגמת מה שכתוב במעמד קבלת התורה 'ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו' שפירשו חז"ל שהשיגו שבעה ובריאות ממחזה אלוקים כמי שאכל ושתה. והרי שבת היא דוגמת האלף השביעי, ולכן ישנו ענין מיוחד לשמח ולהשלים את תאות הנפש והגוף ושמתם, וכמובן ברעותא דליבא".

"נפלאים הדברים", מפטיר שלמה חיים, כולו נפעם. "אם כן נתחדש לי פשט חדש במי שטרם בערב שבת יאכל בשבת, הן אכילה גשמית, והן אכילה רוחנית, שזה יהיה ביום שכולו שבת, שאנו כ"כ מייחלים אליו ומכינים עצמנו לזה".

"יפה אמרת", מסכים עמו תנחום, אך הבה לא נשכח מה שנאמר 'שמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג', שהשמחה וקריאת העונג, צריכה להיות שמחה רק במלכות הוי"ב ב"ה, כל האפשרות הזאת שניתנת לנו להשלים את חלקי נפשנו הוא רק בשמחה ממלכות שמים ולא לשכוח ח"ו את העיקר ולהתעסק בהטפל. וכבר הזהיר רבינו למעלה שהשלמת חלק המוחין בנפש ע"י הסעודת מצווה של שבת קודש, זהו רק אחרי העבודה של לזכר את תאות נפשו, וכוונתו בזה לשם השם".

"גוט שבת גוט שבת", נשמע לפתע קול זך מאחוריהם, מפזר את ערפילי מחשבותם ושיחתם. "גוט שבת ר' בערל" מסתובבים הם לאחוריהם בהפתעה, ומיד שואלים "נוכל ללות אותך בדרכך"? "בוודאי בוודאי", הוא נענה בשמחת הלב, "אך כפי ששמעתי מכם" מגלה להם ר' בערל שבחצי אוזן שמע את שיחתם אחר שסיים את תפילתו כממתיק סוד, "הרי יש לנו להזדרז לבתינו לקיים מצוות עונג שבת "שבת לכם".

בית המדרש התרוקן זה מכבר, ואחרוני המתמהמהים כבר השימו את פעמם על מפתן הדלת וחוצה - אל עבר ביתם לקדש על היום בשמחה ובדיצה. מיודעינו תנחום ונעו שלמה חיים אף הם עצרו את אחרון הגיגיהם ופנו משיחתם אל עבר היציאה, למחר אל ביתם ולהתענג על השם בסעודת חקל תפוחין קדישין. שלמה חיים פונה לימינו, והנה צדו עינו בירכתי בית המדרש, בפינה אשר על יד ארון הספרים דמות מתנועעת בלהט, חופנת אל פניה סידור ממוצע, וגניחות טהרה בוקעות ועולות מבינות הדפים המרוטים, "אי אי לפניו נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו בכל יום ת-מ-ד". "אה, הבט נא", מסב שלמה חיים את תשומת לבו של תנחום, "הנה ר' בערל חברינו, מקיים לו את ה"שבת לכם" ו"שבת לה" בצוותא חדא, שוכח כולו מהווייתו וישותו, תמה אני האם עליו ועל שכמותו ישנו גם החובה של עונג שבת כפי שדובר בשיחותינו. הרי הוא אינו בקי ורגיל ב'עבודה' זו. נראה שבשבת קודש כולו מתלהב ועולה לעולמות עליונים" - מפליג שלמה חיים בהערצת מה.

"אכן שלמה חיים, יפה אמרת וצדקו דברך, על כל פנים בחלקם", נענה תנחום לעומתו. "וכך כתב רבינו בסידורו של שבת, אחרי גמרו לבאר את השמחה העילאה ששורת בהיכלו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, והשפעות השמחה הנשפעות ל'נפש' של בניו עם קודשו, "ואולם מי שזיכרו ה' לשארי בחינות החיות, שהם חלק ה'רוח והנשמה', ובהופיע עליהם אור השבת וירגיש גם רוחו ונשמתו בגודל השמחה הנעשה ביום זה, אז יתלהבו לבו ויחשוק מאוד לתורה המשמחת לב ולרוזין דאורייתא, אשר כל מחמדי עולם לא ישוו למי שזוכה לטעום בנפשו שמחה זו, וחושק לתפילה בכונה לאלו, ולהודות ולהלל לשבח ולפאר בכל מיני שירות ותשבחות ליוצר כל היצורים ותיצמד נפשו בתפילתו שהוא ענין חיבור ודביקות כאשר כתבנו, ויצמא נפשו ויכמה בשור לאהבת הא-ל ברוך הוא, וליבו ובשרו ירננו אל א-ל ח'י, עד אשר יכסוף וירצה בכלות נפשו לאלו' ולהשיבה אל שורשה מקום אשר לקחה משם, ומשמח את עצמו בשמחה אמיתית, שמחת ה' המאיר בו, אשרי לו ואשרי חלקו מי שזוכה לזה".

"פשט... מה אתה שח", לוחש שלמה חיים כחושש להפריע לאוירת הקדושה השורת בהיכל בית המדרש. "אם כך מדוע כאשר רצה המפרש האלוקי רש"י הקדוש, אשר ראשון כמלאך היה, ובוודאי היה בו כל הבחינות שהזכיר רבינו, וכמפרש מהותה של 'נשמה יתירה' כותב הוא 'רוחב לב למנוחה ושמחה ולאכול ולשתות'". "אה", מתרץ תנחום מיד על שאלתו זו, "רש"י רצה לפרש דבר השווה לכל נפש, אך 'אשר יאכל לכל נפש', דברי אכילה שוים הם לכל נפש, ולכן נקט דברים אלו. אך באמת השפעות של 'רוח ונשמה' נשפעים גם נשפעים מלעילא, ואנשי מעלה מרגישים בזה, 'רוח' להשתוקקות

"קבלת התורה בהאי עלמא" (א)

זמן קבלת התורה... הנה זה עומד אחר כותלנו. אחר ימי הספירה, יום המיוחס שלוש ימי הגבלה, והנה אתא ובא היום המקווה יום קבלת התורה באהבה. אין ליו"ט זה אחר ורע מבחינת ימי הכנה הרבים כ"כ באופן ברוך, כמו יו"ט שבועות. חמשים ימים מכינים ישראל א"ע בסילודין וסופרים יום יום בתשוקה עצומה כ"עבד ישאף צל" עד להגעת היום הקדוש הזה.

- א -

כמה נוגע לדין קבלת התורה בכל שנה ושנה

וכשנעמיק בו יותר בנוגע לעניינו ואם ישאל השואל במה נוגע לדין יום מתן תורה. הלא ידוע מספה"ק שענין מתן תורה לכל פרטיה מתקיים בכל שנה ושנה, עד שפ"א בליל חג השבועות קרא הרה"ק ר' שלמה מזוועהיל זי"ע לשמשו הרה"ח ר' אלי' רוס זצ"ל אליו לחדרו, ואמר לו "בכל שנה ושנה שואל הקב"ה את שמות ישראל החפצים הם לקבל את התורה והם עונים נעשה ונשמע. עתה הוא הזמן הזה, הבה נצעק יחד עמם". ובלהט של קדושה ובדמעות ורתחות עמדו ושאו "נעשה ונשמע".

ונחזור לשאלת השואל, הלא התורה קיימת ועומדת לפנינו, "כתר תורה מונח בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול". א"כ במה נוגע אלינו קבלת התורה בכל שנה ושנה.

עוד יש לתמוה, במה אנו "מקבלים" את התורה. התורה שרירה וקיימת בין אם נרצה ובין אם לאו. כיהודים נולדנו, בע"כ אתה נולד ובע"כ אתה חי ובע"כ אתה עתיד ליתן דין וחשבון. זה לא נתון כלל לבחירתנו. ומה הכוונה שאנו מקבלים את התורה ומכינים את עצמנו לקבלה.

- ב -

קבלת התורה ועונג הגוף לכבודה, איך הולכים שני הדברים יחדיו

רובד נוסף שיש ליתן את הדעת עליו. אי' בחז"ל (ספספס) "הכל מודים בעצרת דבעי' נמי לכם". ופירשי' "להראות שנה ומקובל יום זה שניתן בו תורה". וכבר תהו בזה קדמאי, אם בקבלת התורה עסקי', ואם הרצון להראות נייחא ושיביעות רצון מקבלת התורה, ה"דעת בעלי בתים" נתנת שיהי' המנוגה לשבת כל היו"ט בביהמ"ד וללמוד ברציפות בלי הפסק, ובכך יראו עד כמה התורה חביבה ומקובלת עליו. ולמה זה יש לענג בו את הגוף, עד שאפי' מאכלי חלב תקנו בו למנוגה ע"ד רמז דבש וחלב תחת לשונך, הלא דבר הוא.

ועאכנו"כ במידה כפולה ומכופלת תמהו דברי התנא ר' יוסף שאמר בחג השבועות "עבדו לי עגלא תילתא", - שלישי לבטן, המשבח ביותר, "דאי לאו האי יומא קגרים כמה יוסף איכא בשוקא". והשאלה מצווחת ועולה, אי האי יומא קגרים - יום זה שניתנה בו תורה (הש"ס), ובשל כך מרומם הוא ר' יוסף מכל שאר היוספי' בשוק, מה לו מצווה להכין בשר רך ושמן ביום זה, ועוד נכנס לפרטי פרטים בציווי הכנת הבשר המשובח. היה לו לכנס יום שכולו תורה, ולישב ולדרוש כל היום בתורה, כדי להראות למה מגיעים ע"י לימוד התורה.

חזקוני הנצח

המשך מעמוד ב' <<<

אבל מוסיף הבכור שוה, שצריך חוץ משבט לוי ג"כ שישים ריבוא מישראל שזה שלימות המספר, שאז מברכים " חכם הרוזים", שמספר זה כולל כל המינים והדעות והטבעים. והנה באותו מפקד ומנין של פרשת במדבר הגיעו לכלל כל השלימות הנצרכת עבור השראת השכינה. זה יכול להיות דווקא אז, שרק אז הושלם מנין הלויים לכ"ב אלף.

ואמנם הזמן שנולד הבן לוי האחרון מהעשרים ושנים אלף, היה בעלות השחר של יום א' ניסן, ואז יש את המספר השלם של בני"ש שישים ריבוא [ועוד שמובא בחת"ס פ' פקודי סודות נפלאים שמספר זה של שקלים עשו את הוויין לעמודים, ויש נשמות מיוחדות ששייכות למספר זה 3550 שיש בזה סוד במספר זה]. ועשרים ושנים אלף לויים. אבל כדי שיחשבו במנין, צריכים להיות בני קיימא, שזה מגיל חודש. ואמנם בבני לוי היה הקב"ה אומר למרעה"ע ע"י בת קול שעמד על פתח האוהל "כך וכך תינוקות יש באוהל הזה", וא"כ כלפי שמיא גליא מי בר קיימא ומי לא, אבל בכ"ז אין דרכו של הקב"ה לגלות דברים אלו, ולכן אמנם מצד הקב"ה גליא לפניו שבא' ניסן נולד בעלות השחר הבן לוי מספר עשרים ושנים אלף, ושייך שיהיה השראת השכינה כבר, ולכן בא' בניסן הוקם המשכן בלי להספר בכלל. אבל ציוה למשה לעשות המנין חודש אח"כ בא' אייה, שכאן יראו את שלימות המספר עשרים ושנים אלף בני לוי בני קיימא, ושישים ריבוא בני"ש!